

» I den bästa av världar skulle forskning vara fristående.«

Niklas Långström

Om avdelningen

Våren 2008 startades FoU-gruppen i Stockholm som en del av utvecklingsenheten. En FoU-grupp finns också på anstalten Kumla och en tredje öppnas 2009 i Göteborg.

Fyra personer är heltidsanställda vid FoU i Stockholm. Niklas Långström och en doktorand är anställda på halvtid av Kriminalvården och på halvtid av Karolinska institutet.

Gruppchef Niklas Långström är läkare och ungdomspsykiatriker. Övriga medarbetare är beteendevetare eller socioonomer. Alla har tidigare erfarenhet av klientarbete.

Centrum för våldsprevention, CVP, tillhör Karolinska institutet och är gruppens främsta samarbetspartner. CVP tar fram kunskap kring våld och våldsprevention. Något direkt forskningssamarbete med Brottförebyggande rådet, Brå, finns inte idag.

Vid FoU Stockholm arbetar också två personer deltid med egna medel från Vetenskapliga rådet. De forskar om livstidsdömda respektive psykisk hälsa hos häktade med restriktioner.

Forskning mitt i verkligheten

Uppdraget för FoU-gruppen i Stockholm är det verksamhetsnära

Text: Minna Nyman

Högst upp i Åhléns-huset vid Fridhemsplan finns en av Kriminalvårdens två nystartade Forskning- och Utvecklingsgrupper, FoU. Stockholmsgruppen är ett samarbete med Centrum för våldsprevention vid Karolinska Institutet, KI. De nyrenoverade och ljusa lokalerna delas med Frivården Stockholm Centrum och transporttjänsten.

– Det är bra att dela lokal med Sveriges största frivård. Här påminns vi ständigt om grundverksamheten, säger docent **Niklas Långström**, gruppchef för FoU i Stockholm.

Ett av Stockholmsgruppens två huvuduppdrag är att ta reda på vad som fungerar för att förebygga återfall i brott. Just nu arbetar två personal heltid med kodning av data för att utvärdera effekterna av de ackrediterade BoM-programmen. Återfallsrisken för programklienter jämförs med en kontrollgrupp som inte gått program. Något som ställer till det för statistiken är att programregistreringen inte alltid är fullständig. Ett annat bekymmer är att klienter som väljer att gå program ofta har färre riskfaktorer jämfört med kontrollgruppen och därmed lägre återfallsrisk redan innan de går program.

– Det är hundratal små avvägningar vi måste göra kring dessa metodfrågor, berättar Niklas Långström.

I början av 2009 ska programresultaten presenteras. Nästa steg är att analysera vilka insatser som passar bäst för att förebygga återfall i brott, beroende på klientens bakgrund och personliga egenskaper. Niklas Långström menar att matchningen behöver bli bättre. Exempelvis passar programmet ART hyfsat bra för våldsbrottsdömda personer med dålig impuls kontroll. Däremot har det sämre effekt på de som är mer kyliga och kalkylerande. På sikt kan forskningen leda till att program behöver stärkas eller modifieras.

Vad kriminalitet beror på är FoU-gruppens andra huvudområde. Här bedrivs forskning bland annat tillsammans med Institutionen

för medicinsk epidemiologi och biostatistik, MEB, vid KI. Forskarna letar efter kausala samband, det vill säga vilka enskilda faktorer på individ- eller familjenivå som orsakar kriminalitet. Även om det oftast handlar om ett samspel mellan olika faktorer vill nu forskarna ringa in drivkraften.

Vad är det exempelvis som gör att bara vissa av dem som utsatts för sexuella övergrepp som barn själva begår sexualbrott som vuxna? Arbetet bygger på analyser av avidentifierade data i befolkningsregister. För att se om hittade samband är kopplade till dåliga sociala förutsättningar lyfts sociodemografiska faktorer alltid in. Förhoppningen är att forskningen ska göra Kriminalvårdens program ännu bättre på att förändra det som är kriminalitetsdrivande hos den enskilde klienten.

Är då forskare anställda av Kriminalvården fria att granska den egna myndighetens verksamhet? I den bästa av världar skulle Niklas Långström se helt fristående forskning. Att FoU-gruppen i Stockholm är nära knuten till KI och akademisk tradition är ett sätt att gardera sig mot att bli ”köpt”. Att verka inom Kriminalvården ger samtidigt bättre kunskaper om verksamheten och registerdata. För att hålla sig uppdaterade på vilka frågor som är aktuella ingår FoU-medarbetarna i Kriminalvårdens olika nätverk.

– Det är viktigt för oss att hålla kontakten med det frontlinjearbete som Kriminalvårdens personal bedriver, säger Niklas Långström.